

Analys av Superettans

ekonomi 2000

**Svenska Fotbollförbundet
Revisionsnämnden**

Analys av ekonomin i Superettan 2000

Revisionsnämnden inom Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i föreningarna i Superettan för år 2000. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av föreningarna.

Antalet föreningar i Superettan är 16 till antalet. Vid jämförelser med föregående år har jämförelse gjorts med gamla division 1, som omfattade 28 föreningar.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

Superettans resultat

Föreningarna i Superettan redovisade 2000 sammantaget ett överskott på 14,1 mkr (division 1 1999: -9,2 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv) på 18,2 mkr (division 1 1999: 4,6 mkr). Detta innebär att resultatet för föreningarna i Superettan från verksamhet exklusive spelaromsättning var ett underskott uppgående till 4,1 mkr (division 1 1999: -13,8 mkr) vilket är 9,7 mkr bättre än division 1 1999. Det bör nämnas att i 1999 års resultat ingick ett överskott från BK Häckens arrangemang av Gothia Cup på 6,1 mkr (2000 spelade BK Häcken i allsvenskan), förutom att antalet lag var fler år 1999.

Resultatets beståndsdelar 2000, mkr

	<u>2000</u>	<u>1999</u>
Driftresultat	- 2,0	- 11,1
Spelaromsättning	+ 18,2	+ 4,6
Räntenetto	- 2,6	- 2,7
Extraordinära poster	+ 0,5	0
Redovisat resultat	+ 14,1	- 9,2

Tabell 1

Av de 16 föreningarna i Superettan redovisade 10 föreningar överskott och 6 föreningar underskott 2000.

Såväl redovisat resultat som driftresultat per förening varierar kraftigt. Av tabell 2 framgår respektive resultat per förening. I redovisat resultat ingår spelarnetto medan detta exkluderats i driftresultatet, där även finansiella poster exkluderats.

Resultat per förening 2000, tkr

	<u>Redovisat resultat</u>	<u>Drift- resultat</u>	<u>Spelarom- sättning</u>
Mjällby AIF	+ 7,8	-1,9	+ 9,3
Västerås SK/FK	+ 3,5	+ 3,6	0,0
FC Café Opera Djursholm	+ 2,9	+ 3,6	- 0,7
IK Brage	+ 2,0	+ 1,2	+ 0,9
Panos Ljungskile SK	+ 1,9	+ 2,6	- 0,6
Kamlar FF	+ 1,3	- 1,0	+ 2,1
Djurgårdens IF FF	+ 0,8	- 5,4	+ 6,2
Åtvidabergs FF	+ 0,4	+ 0,5	- 0,1
Östers IF	0,0	- 1,6	+ 1,8
Gunnilse IS	0,0	+ 0,2	0,0
Landskrona BoIS	- 0,1	+ 0,6	- 0,6
Enköpings SK	- 0,3	+ 0,2	- 0,3
Assyriska Föreningen	- 0,4	+ 0,2	- 0,6
IF Sylvia	- 1,6	- 0,3	-0,9
Malmö FF	-2,0	-1,6	+ 0,4
Umeå FC	- 2,1	- 2,7	+ 1,1
* Superettan totalt	+ 14,1	- 1,8	18,0

Tabell 2

Många av Superettans föreningar har visserligen svårt att få driften att gå ihop, men ändå något lättare än i fjol. 7 av 16 föreningar i Superettan redovisar negativa driftsresultat 2000. 1999 var det i gamla division 1 17 av 28 föreningar som redovisade negativa driftsresultat. Den förbättring som detta indikerar beror dock i vissa fall delvis på att driftsresultatet innehåller engångsintäkter. Spelarförsäljning till utlandet är inte samma möjliga inkomstkälla för föreningarna i Superettan som för de allsvenska föreningarna. Föreningarna i Superettan får snarare rollen av leverantör av spelare till de allsvenska föreningarna när dessa försålt spelare till utlandet. I de fall det finns klausul om ersättning till Superettanförening vid vidareförsäljning från allsvensk förening till utlandet kan dock detta ge betydande kassatillskott. AIKs försäljning av Mattias Asper gav t.ex. Mjällby AIF ett bra tillskott under 2000.

Superettans intäkter

Intäkterna i Superettan uppgick 2000 till 214 mkr (division 1 1999: 254 mkr) vilket var en minskning med närmare 16 %. Förklaringen till den kraftiga intäktsminskningen är BK Häcken och Gothia Cup som 1999 bidrog med drygt 51 mkr till intäkterna, samt att antalet lag var 12 färre. Om man tar hänsyn till detta var det för genomsnittsföreningen snarare en anmärkningsvärd intäktsökning under 2000. Bland intäkterna ingick spelarförsäljningar brutto med 33,7 mkr (division 1 1999: 22,8 mkr).

Totala intäkter Superettan 2000 och division 1 1993 – 1999, mkr

	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>
Ordinarie drift	120	145	170	195	210	157	231	180
Spelarförsäljning	10	10	15	15	20	23	23	34
* Totalt	130	155	195	210	230	180	254	214
* Ordin. Drift % tot	92%	93%	87%	93%	91%	87%	91%	84%

Tabell 3

Intäkterna från driften av verksamheten (exklusive spelarförsäljningar) minskade således med 51 mkr, vilket är lika med de Gothia-Cupintäkter som BK Häcken erhöll 1999. Minskningen av antalet lag från 28 till 16 har således inneburit oförändrade driftsintäkter totalt och därmed markant ökade genomsnittsintäkter per förening.

Intäktsjämförelse mellan åren 2000 och 1999, mkr

	<u>2000</u>	<u>Andel</u>	<u>1999</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>
Publik	30,6	14%	17,3	7%	+ 76%
Egna arrangemang	5,9	3%	8,2	3%	- 28%
Reklam & sponsring	56,9	27%	51,0	20%	+ 12%
Tips- och mediamedel	29,5	14%	31,9	13%	- 8%
Lotteri	10,1	5%	20,3	8%	- 50%
Bidrag	11,9	6%	23,2	9%	- 49%
Övrigt	35,7	16%	28,4	11%	+ 26%
* Summa drift exkl Gothia	180,6		180,3		
Spelarförsäljning	33,7	15%	22,8	9%	+ 48%
Gothia Cup	0	0%	51,3	20%	
* Totalt	214,3	100%	254,4	100%	- 16%

Tabell 4

Publikintäkterna ökade med 76 % trots att det var färre lag och färre matcher än under 1999. Förklaringen till detta är främst att Djurgårdens IF FF och Malmö FF spelade i allsvenskan under 1999. Även ökningen av reklam- och sponsringsintäkterna har till stor del sin förklaring i att Malmö FF spelade allsvenskt under 1999.

Intäkter per förening 2000 och 1999, mkr

	År 2000 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 2000 Intäkter exkl <u>spelarförs</u>	År 1999 Intäkter inkl <u>spelarförs.</u>	År 1999 Intäkter exkl <u>spelarförs</u>
Malmö FF	43,8	40,0	Allsvenskan	Allsvenskan
Djurgårdens IF FF	23,6	14,0	Allsvenskan	Allsvenskan
Mjällby AIF	19,5	8,5	9,2	8,4
Västerås SK/FK	14,8	14,1	9,6	7,2
IK Brage	14,8	13,5	11,5	11,0
Kalmar FF	14,8	11,5	Allsvenskan	Allsvenskan
Landskrona BoIS	12,9	12,7	8,8	7,9
Östers IF	10,9	8,6	13,9	9,7
Umeå FC	9,3	8,1	6,0	5,1
Panos Ljungskile SK	9,3	9,3	5,6	5,6
Gunnilse IS	8,9	8,9	7,0	7,0
Enköpings SK	7,3	7,2	4,0	3,8
FC Café Opera Djursholm	7,3	7,3	Division 2	Division 2
Åtvidabergs FF	6,5	6,3	5,3	4,2
Assyriska Föreningen	6,0	6,0	6,3	5,0
IF Sylvia	4,6	4,6	4,2	3,6
* Superettan totalt	214,3	180,7	254,4	28,8

Tabell 5

Superettans kostnader

Kostnaderna i Superettan inklusive kostnadsförda spelarköp uppgick till 200 mkr 2000 (division 1 1999: 264 mkr) vilket var en minskning med 24%. Även här är BK Häcken och Gothia Cup en viktig förklaring. Exkluderas Gothia Cup 1999, så var minskningen 9 %. Minskningen av antalet lag från 28 till 16 har således inneburit högre kostnader i snitt per lag.

Av kostnaderna svarade föreningarnas totala löner inkl sociala avgifter för 52 % , eller 105 mkr 2000 (division 1 1999 41% respektive 107 mkr). De spelare som deltog i Superettan 2000 har alltså i genomsnitt fått en bättre ersättning än de spelare som deltog i division 1 under 1999.

Kostnadsjämförelse mellan 2000 och 1999, mkr

	<u>2000</u>	<u>Andel</u>	<u>1999</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>
Matchkostnader	38,4	19%	34,3	13%	+ 12%
Övriga egna arrangemang	2,2	1%	4,2	2%	- 47%
Löner inkl soc avg	105,2	53%	107,0	41%	- 2%
Administration	6,8	3%	8,6	3%	- 20%
Reklam & sponsring	10,1	5%	5,7	2%	+ 77%
Lokaler	3,4	2%	4,0	1%	- 18%
Övrigt	18,6	9%	36,9	15%	- 53%
* Summa drift exkl Gothia Cup	184,7		200,7		
Spelarförvärv	11,6	6%	15,9	6%	- 28%
Avskrivningar spelarförvärv	3,9	2%	2,2	%	+ 77%
* Spelarförvärv & -avskrivn	15,5		18,1		
Gothia Cup	0,0	0%	45,2	17%	
* Totalt	200,2	100%	264,0	100%	- 24%

Tabell 6

Spelarlönernas utveckling (exkl sociala avgifter) de 5 senaste åren framgår av uppställningen nedan. 2000 minskade spelarlönerna i Superettan med 12%. Detta berodde helt på att antalet spelare var färre i Superettan än i division 1 under 1999. Den genomsnittliga spelarlönen steg under 2000. Spelarlönernas andel av driftskostnader uppgick till drygt 24% .

Spelarlönernas utveckling, 1996-2000, mkr

	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>
Spelarlöner	34,3	37,1	39,8	51,6	45,3
Driftskostnader	168,6	183,9	167,7	248,1	184,7
Driftskostnader exkl Gothia Cup			167,7	202,9	184,7
Förändring spelarlöner		+8,2%	+7,3%	+29,6%	-12,4%
Spel.lönernas andel av driftskostn	20,3%	20,2%	23,7%	20,8%	24,5%
Spel.lön. and. av driftk exkl GC	20,3%	20,2%	23,7%	25,4%	24,5%

Tabell 7

Kostnaderna per förening 2000 och 1999, mkr

	År 2000 Kostn. inkl spelarförv.	År 2000 Kostn. exkl spelarförv.	År 1999 Kostn. inkl spelarförv.	År 1999 Kostn. exkl spelarförv.
Malmö FF	45,7	42,4	Allsvenskan	Allsvenskan
Djurgårdens IF FF	22,7	19,4	Allsvenskan	Allsvenskan
Mjällby AIF	11,7	10,1	9,4	8,4
Västerås SK/FK	11,4	10,7	10,3	10,1
IK Brage	12,8	12,4	12,9	11,7
Kalmar FF	13,5	12,4	Allsvenskan	Allsvenskan
Landskrona BoIS	13,0	12,2	8,5	8,0
Östers IF	10,9	10,4	14,5	12,4
Umeå FC	11,4	11,4	7,5	7,0
Panos Ljungskile SK	7,4	6,8	5,9	5,7
Gunnilse IS	8,9	8,9	6,9	6,9
Enköpings SK	7,6	7,2	5,5	5,1
FC Café Opera Djursholm	4,4	3,7	Division 2	Division 2
Åtvidabergs FF	6,1	5,8	6,3	5,4
Assyriska Föreningen	6,4	5,8	5,9	5,2
IF Sylvia	6,2	5,2	4,5	4,2
* Superettan totalt	200,2	184,7	264,0	245,9

Tabell 8

Spelartransfers

Spelarförsäljningarna i Superettan var 2000 i nivå med 1999. Spelarförsäljningarna brutto uppgick till 33,7 mkr 2000 (division 1 1999: 22,8 mkr). De två föreningar som sålde spelare för mest pengar var Mjällby AIF med 11,0 mkr (inklusive ersättning för Aspers övergång från AIK) och Djurgårdens IF FF 9,6 mkr.

Spelarförvärv gjordes till lägre belopp 2000 än 1999. De totala spelarköpen 2000 uppgick till 13,3 mkr (division 1 1999: 20,5 mkr) varav 11,6 mkr kostnadsförts direkt (division 1 1999: 15,9 mkr) och 1,7 mkr (division 1 1999: 4,6 mkr) balanserats i balansräkningen.

De två föreningar som köpte spelare för mest pengar var Djurgårdens IF FF med 3,3 mkr och Mjällby AIF med 1,6 mkr.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv division 1 1995-1999 och Superettan 2000, mkr

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Spelarförsäljningar	16,4	19,7	23,4	22,7	22,8	33,7
Spelarförvärv, dir kostn.förda	13,4	12,3	15,7	15,7	15,9	11,6
Spelarförvärv, balanserade 1)			2,4	0,4	4,6	1,7

1) Uppgift saknas 1996 och tidigare

Tabell 9

Majoriteten av föreningarna i Superettan kostnadsför sina externa spelarförvärv direkt. I Superettan var det endast fyra föreningar som balanserade externa spelarförvärv i balansräkningen 2000. Antalet föreningar liksom vilka föreningar som balanserar sina spelarköp, har de senaste sex åren varit relativt konstant. Det totala balanserade värdet i Superettan uppgick 2000 till 8,2 mkr (division 1 1999: 8,9 mkr).

Balanserat värde externa spelarförvärv division 1 1995-1999 och Superettan 2000, mkr

	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>
Bokfört spelarkapital	6,4	4,3	7,2	6,3	8,9	8,2
Antal fören. som bal. utg.	5	5	5	3	5	4

Tabell 10

De föreningar som balanserar externa spelarförvärv är tämligen homogena när det gäller såväl värderings- som avskrivningsprinciper. Genomgående värderas spelarna till anskaffningsvärde och de skrivs av över kontraktstiden, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelare som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv och det är inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Föreningar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde, mkr</u>
Umeå FC	4,0
Malmö FF	2,7
Landskrona BoIS	0,9
FC Café Opera Djursh	0,5

Tabell 11

Eget kapital och soliditet för föreningarna i Superettan

Föreningarna i Superettan redovisade ett samlat eget kapital uppgående till –12,0 mkr för 2000 (division 1 1999: -36,6 mkr). Av föreningarna i Superettan redovisar endast sex stycken ett positivt eget kapital, medan tio föreningar redovisar kapitalunderskott.

I det samlade egna kapitalet – 11,6 mkr ingår balanserade externa spelarförvärv med 8,2 mkr.

	<u>Eget kapital, tkr</u>	<u>Soliditet</u>	<u>Konsekvens om Elitlicenskrav gällt</u>
Mjällby AIF	+ 6449	89%	Licens
Kalmar FF	+ 4578	84%	Licens
Malmö FF	+ 2255	11%	Licens
Panos Ljungskile SK	+ 643	16%	Licens
Gunnilse IS	+ 220	1%	Licens
FC Café Opera Djursholm	+ 11	1%	Licens
Assyriska Föreningen	- 591	Negativ	Handlingsplan
Landskrona BoIS	- 907	Negativ	Handlingsplan
Västerås SK/FK	- 1175	Negativ	Handlingsplan
IK Brage	- 1180	Negativ	Handlingsplan
IF Sylvia	- 2371	Negativ	Handlingsplan
Åtvidabergs FF	- 2314	Negativ	Handlingsplan
Enköpings SK	- 3251	Negativ	Handlingsplan
Östers IF	- 3578	Negativ	Handlingsplan
Umeå FC	- 5138	Negativ	Handlingsplan
Djurgårdens IF FF	- 5628	Negativ	Handlingsplan

Tabell 12

Elitlicensens regler i korthet

På Representantskapsmötet i november 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i allsvenskan och Superettan. Denna licens träder i kraft från och med år 2002, och baserar sig på boksluten år 2001.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en förening inte uppnår detta skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året (d v s vid första tillfället under år 2002) skall uppnå minst noll i eget kapital. Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs föreningen att senast den 30/8 inlämna en kontrollbalansräkning per den 30/6. Följer föreningen en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut (d v s årsbokslut avseende år 2002 vid första tillfället) erhålles elitlicens. Om man inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut (d v s årsbokslutet avseende år 2002 vid första tillfället) fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta en kontrollbalansräkning senast den 30 augusti (d v s vid första tillfället år 2003). Om denna visar negativt eget kapital och synnerliga skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong (d v s vid första tillfället inför säsongen år 2004) Beslut om detta fattas av Representantskapet i november (vid första tillfället november 2003).

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Superettanföreningarnas egna kapital och redovisade resultat 2000, mkr

	<u>Eget kapital, tkr</u>	<u>Resultat</u>
Mjällby AIF	+ 6449	+ 7825
Kalmar FF	+ 4578	+ 1255
Malmö FF	+ 2255	- 1950
Panos Ljungskile SK	+ 643	+ 1908
Gunnilse IS	+ 220	+ 7
FC Café Opera Djursholm	+ 11	+ 2912
Assyriska Föreningen	- 591	- 404
Landskrona BoIS	- 907	- 113
Västerås SK/FK	- 1175	+ 3456
IK Brage	- 1180	+ 1971
IF Sylvia	- 2371	- 1607
Åtvidabergs FF	- 2314	+ 402
Enköpings SK	- 3251	- 304
Östers IF	- 3578	+ 23
Umeå FC	- 5138	- 2135
Djurgårdens IF FF	- 5628	+ 812
* Totalt	-11976	+ 14059

Tabell 13

Samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition 2000

	<u>Rangordning efter utgifter</u>	<u>Tabellposition</u>
Malmö FF	1	2
Djurgårdens IF FF	2	1
Kalmar FF	3	10
IK Brage	4	8
Landskrona BoIS	5	4
Mjällby AIF	6	3
Västerås SK/FK	7	5
Umeå FC	8	13
Östers IF	9	12
Gunnilse IS	10	16
Enköpings SK	11	7
Panos Ljungskile SK	12	15
Assyriska Föreningen	13	11
IF Sylvia	14	9
Åtvidabergs FF	15	14
FC Café Opera Djursholm	16	6

Tabell 14

Slutsatsen av ovanstående är att det för de flesta föreningar i Superettan inte synes råda något tydligt samband mellan rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. För de båda uppflyttade lagen Djurgårdens IF FF och Malmö FF synes det dock råda ett samband mellan rangordningen utifrån utgifter och tabellposition.

Sammanfattning

Både intäkter och kostnader minskade i Superettan under 2000 jämfört med division 1 1999. De främsta förklaringarna är dels att antalet lag minskat från 28 till 16, dels att BK Häcken med sitt arrangemang Gothia Cup spelade allsvenskt 2000 och i division 1 under 1999.

Föreningarna i Superettan redovisade 2000 sammantaget ett överskott på 14,1 mkr (division 1 1999: -9,2 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning på 18,2 mkr (division 1 1999: 4,6 mkr).

Superettans kapitalunderskott var 11,6 mkr (division 1 1999: - 36,6 mkr). 10 av 16 föreningar redovisar kapitalunderskott. Här ingår balanserade spelarköp med 8,2 mkr. De 10 föreningar som redovisar kapitalunderskott har ett samlat kapitalunderskott uppgående till 26 mkr.

Allmänt sett är de flesta föreningarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan t ex vara satsningar på spelarförädlingar med syfte vidareförsäljning till allsvenska eller utland, ökade publik, mer prestationsbundna spelarsättningar, inkomstbringande sidoverksamheter som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital.

Om elitlicensen varit tillämplig i alla delar skulle dessa tio föreningar avkrävt en handlingsplan för att visa hur de under året skulle komma tillrätta med att nå minst noll i eget kapital per sista december innevarande år.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters ofta får den största uppmärksamheten.

För de flesta föreningar i Superettan synes det inte råda något tydligt samband mellan rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. För de båda uppflyttade lagen Djurgårdens IF FF och Malmö FF synes det dock råda ett samband mellan rangordningen utifrån utgifter och tabellposition.

Svenska Fotbollförbundet
Revisionsnämnden